

УДК 811.111-26:81'42

DOI https://doi.org/10.24919/2663-6042.11.2019.175437

ІДЮСТИЛЬОВА СВОЄРІДНІСТЬ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ КАРТИНИ СВІТУ ДЕНА БРАУНА

Черник О. О.

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Статтю присвячено аналізу концептосистеми художнього простору Дена Брауна, що відтворює концептуальну картину світу письменника і яку реконструйовано виокремленням концептуальних домінант термінами гіпо-гіперонімії. Визначено, що верхинне положення в цій системі посідають домени епістемічного порядку ТАЄМНЕ і РЕЛІГІЙНО-МІСТИЧНЕ, домени гносеологічного порядку НАУКА і МИСТЕЦТВО та емоційний домен СТРАШНЕ.

З'ясовано, що домен **ТАЄМНЕ** в концептуальній картині світу Дена Брауна є основою для профілювання ієрархічно спадних ментальних сутностей – гіперконцептів MYSTERY / ТАЄМНИЦЯ (гіпоконцепти CRIME, SECRET), CONSPIRACY / КОНСПІРАЦІЯ (гіпоконцепти KEEPER, OBJECT, TECHNIQUE) та QUEST / КВЕСТ (гіпоконцепти QUESTOR, SEARCH, REVELATION). **РЕЛІГІЙНО-МІСТИЧНЕ** є доменом, у якому профілюються гіперконцепти FAITH / ВІРА (гіпоконцепти CREED, DEITY, MANIFESTATION), SINFULNESS / ГРІХОВНІСТЬ. Домен **СТРАШНЕ** структуровано гіперконцептами EMOTION/ЕМОЦІЯ, CAUSATION / ПРИЧИНА (гіпоконцепти SITUATION, EVENT, NATURAL PHENOMENA, HEALTH THREAT, PEOPLE, MYSTIC) і PHYSICAL REACTION / ФІЗИЧНА РЕАКЦІЯ. У домен **МИСТЕЦТВО** входять гіперконцепти VISUAL ARTS / ВІЗУАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО, MUSIC / МУЗИКА і LITERATURE / ЛІТЕРАТУРА, перший з яких має найбільш розгалужену систему низхідних концептів (гіпоконцепти PAINTING, SCULPTURE, ARCHITECTURE, GRAPHIC ART). Домен **НАУКА** конституційовано гіперконцептами SCIENTIFIC COGNITION / НАУКОВЕ ПІЗНАННЯ (гіпоконцепти NATURAL SCIENCE, FORMAL SCIENCE, HUMANITIES, NONTRADITIONAL SCIENCE), ACHIEVEMENT / ДОСЯГНЕННЯ, AGENT / ДІЯЧ.

Розкрито найголовніші ознаки поняттєвого, образно-перцептивного та ціннісного складників концептів найнижчого рівня узагальнення (катаконцептів) і встановлено своєрідність взаємодії концептів у художньому просторі Дена Брауна. ККС Дена Брауна, з одного боку, є відбитком позамовної дійсності, що його оточує, а з іншого – дійсності, що він конструює, оскільки в системі кожного домену загальні знання органічно співіснують зі специфічними авторськими смислами, конотаціями та оцінками.

Ключові слова: концептуальна картина світу письменника, концептосистема художнього простору, ідіостиль, домен, ієрархічна структура.

Chernyk O. O. Idiostylistic specificity of Dan Brown's conceptual picture of the world. The article deals with the study of conceptual system in Dan Brown's texts that reflects his conceptual picture of the world and is reconstructed by arranging conceptual dominants in terms of hypo- and hyperonymy. At the top of this system there are epistemic domains MYSTERIOUS PHENOMENA, RELIGIOUS AND MYSTIC PHENOMENA, emotional domain FEAR and gnoseological domains of ART, SCIENCE.

The domain of **MYSTERIOUS PHENOMENA** is the basis for profiling hierarchically descending mental structures – hyperconcepts MYSTERY (hypoconcepts CRIME, SECRET), CONSPIRACY (hypoconcepts KEEPER, OBJECT, TECHNIQUE) and QUEST (hypoconcepts QUESTOR, SEARCH, REVELATION). **RELIGIOUS AND MYSTIC PHENOMENA** is a domain for hyperconcepts FAITH (hypoconcepts CREED, DEITY, MANIFESTATION), SINFULNESS. The domain **FEAR** is structured by hyperconcepts EMOTION, CAUSATION (hypoconcepts SITUATION, EVENT, NATURAL PHENOMENA, HEALTH THREAT, PEOPLE, MYSTIC) and PHYSICAL REACTION. The domain **ART** includes hyperconcepts VISUAL ARTS, MUSIC and LITERATURE, the first of which has the widest system of descending concepts (hypoconcepts PAINTING, SCULPTURE, ARCHITECTURE, GRAPHIC ART). The domain of **SCIENCE** includes hyperconcepts SCIENTIFIC COGNITION (hypoconcepts NATURAL SCIENCE, FORMAL SCIENCE, HUMANITIES, NONTRADITIONAL SCIENCE), ACHIEVEMENT (cataconcepts TECHNOLOGY, MACHINERY) і AGENT (cataconcepts SCIENTIST, SCHOLAR).

The article reveals the most important features of the notional, figurative-perceptual and axiological strata of the concepts of the lowest level of generalization (cataconcepts) and determines the originality of the concepts interconnection in Dan Brown's texts. On the one hand, Dan Brown's conceptual picture of the world is the reflection of the extralinguistic reality, that surrounds him and, on the other hand, it is the reflection of the reality he constructs, as common knowledge naturally coexists with specific authorial meanings, connotations and values.

Key words: writer's conceptual picture of the world, conceptual system of writer's texts, idiostyle, domain, hierarchical structure.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Представлена тема знаходиться в руслі актуальних досліджень когнітивної лінгвістики, у межах якої можна спостерігати підвищений інтерес до творчої особистості і її ідіостилу, зокрема до здатності художнього твору відтворювати своєрідну картину світу (не об'єктивну реальність, а ілюзію життя), побачену очами митця [1, 172].

У когнітивній лінгвістиці ідіостиль (ІС) тлумачать як єдність вербального та ментального – концептів і когнітивних структур та їх мовного втілення [11, 51]. Дослідження мовної репрезентації індивідуально-авторських художніх концептів із їх системою оцінок і асоціацій дає змогу з'ясувати своєрідність концептуальної картини світу (ККС) письменника, оскільки процес продукування текстів ґрунтується на цілеспрямованому доборі суб'єктом (що пише, що говорить) з усього різноманіття пропонованого мовою матеріалу (мовної системи) того, що відповідає стійким зв'язкам між поняттями і концептами в його картині світу і що відбиває в результаті непорушні для мовної особистості істини, які «визначають її життєве кредо, її життєву доміную» [3, 53]. ККС конкретного автора є системою інформативно значущих для нього концептів, що вербалізуються в його тексті і творчості в цілому [17, 153; 10, 174–175].

Пропоноване дослідження присвячене вивченню ідіостильової своєрідності ККС популярного американського письменника ХХІ ст. Дена Брауна – автора всесвітньо відомих бестселерів, творча діяльність якого має неабиякий вплив на розвиток сучасної поп-культури і становить незгасаючий інтерес для дослідників філологічного знання як в Україні [8; 13], так і за кордоном [4; 12; 14; 15; 16].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняному та зарубіжному мовознавстві відомо багато праць, автори яких досліджували концептосистеми того чи того письменника, до того ж аналіз зазвичай полягав у виявленні ієрархії концептів і встановленні взаємозв'язку між ними (О. Я. Дойчик [2], С. Ю. Лаврова [5], О. В. Мазєпова [6], В. Г. Ніконова [9] та ін.). Щодо творчості Дена Брауна, то з позицій когнітивної лінгвістики розглянуто лише деякі концепти, втілені в окремих його романах (А. О. Черніченко [13], А. В. Лабицина [4], О. І. Трубаєва [12]), однак цілісне системне дослідження ККС письменника досі не здійснювалось.

Формулювання мети і завдань статті. Метою статті є моделювання ККС Дена Брауна як ментальної основи його ідіостилу. Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань: 1) реконструювати концептосистему Дена Брауна виокремленням концептуальних домінант термінами гіпогіперонімії [10, 186]; 2) з'ясувати особливості мовної об'єктивації преферентних концептів найнижчого рівня узагальнення, визначити найголовніші ознаки їх поняттєвого, образно-перцепційного та ціннісного складників; 3) установити своєрідність взаємодії концептів у художньому просторі Дена Брауна.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз мовного матеріалу, а також результати кіль-

кісної обробки текстів Дена Брауна свідчать про те, що система преферентних для письменника концептів організована навколо щонайменше трьох важливих для нього способів осягнення світу – епістемічного (домени ТАЄМНЕ і РЕЛІГІЙНО-МІСТИЧНЕ), ґносеологічного (домени НАУКА і МИСТЕЦТВО) та емоційного (домени СТРАШНЕ).

Домен ТАЄМНЕ в ККС Дена Брауна є основою для профілювання ієрархічно спадних ментальних сутностей – гіперконцептів (гіперК) MYSTERY / ТАЄМНИЦЯ (гіпоконцепти CRIME, SECRET), CONSPIRACY / КОНСПІРАЦІЯ (гіпоконцепти KEEPER, OBJECT, TECHNIQUE) та QUEST / КВЕСТ (гіпоконцепти QUEST, SEARCH, REVELATION). Своєрідність ІС письменника найбільше проявляється в наборі катаконцептів (катаК) та їх структурі – поняттєвому, образно-перцепційному та ціннісному шарах.

Для поняттєвого шару найдрібніших концептів особливо актуальною є інформація, що таємні знання (катаК SECRET KNOWLEDGE) мають духовне значення (*All the mystical teachings of the ages had attempted to convey this one idea. The secret hides within* (4, 378)), міцно пов'язані з ідеєю могутності (*power of the Holy Grail, the most powerful secrets, the power of symbols* тощо), є парадоксальними (*Best secrets are hidden in plain view* (4, 28)), грандіозними (*myriad hidden meanings, too vast mysteries, overflowing with secrets, great secret, mysteries of the universe* тощо), потребують захисту (катаК BROTHERHOOD, CODE, OBJECT, пор.: *The Priority existed for the sole purpose of protecting a secret* (3, 200)), існують в обмеженому колі людей (катаК BROTHERHOOD, CHURCH, MAGICIAN, HISTORICAL FIGURE), мають прив'язку до географічного об'єкту (катаК LOCATION, пор.: *obscure location, mystical location, secret location, unknown location underground, hiding place* тощо); засоби і способи їх зберігання покликані випробовувати розумові здібності (катаК CODE, SYMBOL, TEXT, ARTIFACT, ART, пор.: *Masonic Pyramid, cryptex, riddle, mysterious verse, cryptic text, a code-writing scheme called the Caesar Box, anagram, metaphor* тощо).

Асоціативний профіль домену ТАЄМНЕ уворюють мовні репрезентації катаК SECRET KNOWLEDGE, TECHNIQUE, TRUTH. Він формується насамперед авторськими асоціаціями, які відтворюють образне переосмислення таємного знання (асоціації з людиною, лоном, факелом, насінням, паливом, пор.: *womb of the Ancient Mysteries; <...> Mysteries were taunting him* (4, 378); *The mysteries are a flaming torch <...>* (4, 491); *the seeds of the mysteries; fueled by the mysteries* (4, 384)), засобів зберігання інформації (асоціації із супом, людиною, пор.: *the Masonic Pyramid's final inscription <...> was symbolic anarchy – a bowl of alphabet soup* (4, 376); *<...> as if this cryptex, forged by her grandfather's own hands, were trying to speak to her <...>* (3, 390)) і правди (асоціації з ридиною, болем, іжею, пор.: *<...> the glorious truth came flooding all around him* (1, 542); *the truth come crashing down on him in excruciating austerity* (3, 556); *The truth settled slowly in his gut* (2, 415)).

До концептів, які отримують чітку позитивну оцінку, належать *BROTHERHOOD* (system of morality, trustworthy men, 'the enlightened ones'), *CODE*, *SYMBOL* (<...> with my grandfather's love of symbolism and codes, fanatic himself for codes, word games, and puzzles... (3, 257)), *ASSISTANT* (independent and determined woman, strong-willed), *AMATEUR* (tough teacher and strict disciplinarian, a trusted friend), а негативну – конститuentи гіпоК *CRIME* і катаК *OFFICIAL DETECTIVE* (<...> the OS director cruised the deep waters of the CIA like a leviathan who surfaced only to devour its prey (4, 64)). Суперечлива природа в ідіостилі Дена Брауна притаманна катаК *SECRET KNOWLEDGE* (appalling secrets, dangerous secrets, magnificent secret, a wonderful secret, beguiling riddle), *TRUTH* (celebrated truth, precious truth, terrible truth, diabolical truth), що пов'язано з прагненням письменника всебічно показати описуване явище, наголосити на стерості кордонів між позитивом і негативом, на їх симбіозі.

РЕЛІГІЙНО-МІСТИЧНЕ є доменом епістемічного порядку, в якому профілюються гіперконцепти *FAITH* / *ВІРА* (гіпоК *CREED*, *DEITY*, *MANIFESTATION*), *SINFULNESS* / *ГРІХОВНІСТЬ*. Зміст поняттєвого шару концептів домену утворюється когнітивно-семантичними ознаками, що мають сенсаційний характер, і значною мірою трансформує сталі традиційні уявлення читачів про релігію та християнську віру ('Ісус – смертний проповідник', 'універсальність та єдність всіх релігій', 'гібридність християнства', 'Бог – це енергія', 'Бог – це Матір-Земля', 'Бог не карає', 'священні писання – джерело наукових знань', 'святість жінки', 'Марія Магдалина – матір нащадків Ісуса Христа', 'гріх – порушення законів Матінки-Природи').

Найяскравіше образно-перцепційне осмислення отримують репрезентанти гіпоК *CREED* (асоціації з колажем, напоєм, мовою, вогнем, пор.: *Modern religion is a collage* <...> (1, 275); *Anglicans drink their religion straight* (3, 457); *Religion is like language or dress* (1, 133)); катаК *CHRISTIANITY* (асоціації з фуршетом, судиною, ледачими батьками, пор.: *The doctrine has become a buffet line* (3, 545); <...> *the Christian Church, which declared itself the sole vessel through which humanity could access the divine* <...> (3, 340); *Like a lazy parent who found it easier to acquiesce to the whims of a spoiled child than to stand firm and teach values, the Church just kept softening at every turn* <...> (3, 208)) і катаК *GOD* (асоціації з маяком, голосом, архітектором, пор.: *Great Architect of the Universe* (4, 434); *God whispers in his ear* (3, 75); *The inspiration had been God's own-appearing like a beacon in the camerlegno's night of agony* (1, 583)).

У межах епістемічного домену РЕЛІГІЙНО-МІСТИЧНЕ найвиразніше ціннісне маркування спостерігається у концептах *CRISTIANITY*, *GOD*, *SACRED FEMININE*, *JESUS CHRIST*, *PAGANISM*, *RITUAL*, *SCRIPTURE*, *PRAYER*, *SIN*, *INFERNO*.

Позитивна оцінка в текстах письменника стосується релігії загалом (*He respected the power of faith, the benevolence of churches, the strength religion gave so many people* <...> (1, 132)), сучасного християнства (*Nobody could deny the enormous*

good the modern Church did in today's troubled world (3, 173)), священної жіночності (*The ability of the woman to produce life from her womb made her sacred. A god* (3, 411)), язичества (*Nowadays, the term 'pagan' had become almost synonymous with devil worship – a gross misconception* (3, 60)), священних писань (*The Bible represents a fundamental guidepost for millions of people on the planet, in much the same way the Koran, Torah, and Pali Canon offer guidance to people of other religions* (3, 451)), ритуалів (*Misunderstanding a culture's symbols is a common root of prejudice* (4, 155)), молитов (*Remarkable solutions to seemingly impossible problems often occur in these moments of clarity* (1, 532)), первородного гріху (*Woman, once the sacred giver of life, was now the enemy* (3, 451)).

Негативно оцінює Ден Браун раннє та середньовічне християнство (*During three hundred years of witch hunts, the Church burned at the stake an astounding five million women* (3, 173)), гріх байдужості і гордині (*No man is more prideful than he who believes himself immune to the dangers of the world* (2, 215)), які здатні спричинити «пекло» на землі (катаК *INFERNO*) – бруд, хвороби і страждання.

Емоційний домен **СТРАШНЕ** структурується гіперК *EMOTION*/ЕМОЦІЯ, *CAUSATION* / ПРИЧИНА І *PHYSICAL REACTION* / ФІЗИЧНА РЕАКЦІЯ. Виразне мовне втілення в ідіостилі Дена Брауна отримують катаК *ANXIETY*, *FRIGHT*, *AWE*, *PHOBIA*, *PANIC*, *HORROR*. ГіперК *CAUSATION* має складнішу систему і відтворюється гіпоК *SITUATION*, *EVENT*, *NATURAL PHENOMENA*, *HEALTH THREAT*, *MYSTIC*. Проте індивідуальність гіперконцепту простежується в наборі катаК: *CLOSED SPACE*, *OBSCURITY*, *WAR*, *CATASTROPHE*, *LOSS*, *DARKNESS*, *COLOR*, *ILLNESS*, *VIOLENCE*, *DEATH*, *BOSS*, *APPEARANCE*, *IDEA*, *VOICE*, *PRODUCT*, *BROTHERHOOD*, *SUPERNATURAL FORCE*, *RITUAL*, *INFERNO*. Прагнення вразити читача і зобразити страх якомога реалістичніше відбивається в катаК *BEHAVIOUR*, *SOMATICS*. У поняттєвому шарі концептів цього домену не було виявлено специфічних ознак.

Образний шар концептів домену СТРАШНЕ фіксує як усталені метафоричні моделі, так й індивідуально-авторські, останні з яких відбивають оригінальне осмислення тривожного страху як тупого предмету (*blunt fear*); переляку як маски (*masked with fear*); паніки як пожежі (*With the fury of a wildfire consuming a parched hay field, the rush of fear billowed out across the piazza until the entire crowd was* <...> (2, 237)); інфекції (*Only one form of contagion travels faster than a virus, Sinskey thought. And that's fear* (2, 428)); жаху як хижого птаха (<...> *the true horror of the scene descended like a bird of prey* (1, 407)).

Емоції страху в ККС Дена Брауна набувають різної оцінки. Найбільш негативну оцінку отримує фобія, яка виснажує, приносить страждання, переслідує, і паніка, що несе небезпеку, перешкоджає мисленню, пор.: *hazards of panic; debilitating fear; wrenching feeling of claustrophobia*. Тривожний страх і відчуття жаху мають безліч позитивних рис – вони поєднують людей, породжують віру, інтуїцію, актуалізу-

ють мислення, пор.: *Fear <...> acted as a stimulant, sharpening the mind's ability to think* (4, 185); *<...> human intuition was a more accurate detector of danger <...> the gift of fear* (4, 210); *With two deeds, Jesus had opened their eyes. Horror and Hope* (1, 579).

Гносеологічний домен **МИСТЕЦТВО** відбиває уявлення Дена Брауна про образотворче мистецтво, музику і літературу. Найрозгалуженішу систему має гіперК *VISUAL ARTS*, складниками якого є *PAINTING, SCULPTURE, ARCHITECTURE, GRAPHIC ART I CALLIGRAPHY*. Це пов'язано з тим, що візуальні твори мистецтва в художньому просторі письменника виступають частиною карти, дороговказом (*Bernini placed a sculpture that pointed across Rome toward the next altar of science* (1, 579)). Окрім того, мистецтво в текстах автора є носієм таємниць і містичного знання, має приховану символіку, пор.: *<...> she knew, whatever Kryptos ultimately revealed, the message definitely had mystical undertones* (4, 477); *Each piece {of sculpture} needed to be a subtle tribute to one of the four elements of science* (1, 208). У поняттєвому шарі катаК *STRUCTURE* (гіпоК *ARCHITECTURE*) однією з найвиразніших когнітивно-семантичних ознак є 'гармонія з природою': *Even in silhouette, Gandolfo was a sight to behold – an impressive example of tiered, defensive architecture, echoing the potency of this dramatic cliffside setting* (3, 207).

Образне осмислення отримує переважно катаК *STRUCTURE*, що відбито у численних оригінальних когнітивних метафорах. Ден Браун асоціює витвори архітектури і його елементи із воїном, кораблем, шрамом, горою, монстром, містом, безоднею, каньйоном, тортом, вогнем і живою істотою, пор.: *Yes, your pyramid is magnificent' Fache grunted. 'A scar on the face of Paris' (3, 39); Resembling a layer cake, some had claimed, the eightsided structure {Florence Baptistery} consisted of three distinct tiers <...>* (2, 233); *The monolithic spire of the Washington Monument loomed dead ahead, illuminated against the sky like the majestic mast of a ship* (4, 13) тощо.

Ціннісний шар утворює лексика, що підкреслює талановитість митців (*great men / artist / poet, gifted artists, accomplished artist and poet, brilliant sculptor / architect, prodigy, luminary, master artist / painter, titan of the Renaissance, men of genius, giants*), велич, надзвичайну красу, вишуканість творів мистецтва (*an unparalleled feat of architectural ingenuity, monumental literary masterpiece, finest architecture, breathtaking Chigi Chapel, beautiful paintings, magnificent orb, elegantly styled graffiti, majestic dome, mesmerizing ambigram* тощо). Величними об'єктами постають архітектурні споруди: *<...> the greatest treasures were architectural – the Sistine Chapel, St. Peter's Basilica, Michelangelo's famed spiral staircase <...>* (1, 131). Деякі витвори мистецтва (переважно скульптури) негативно оцінюються: *boring* (Mona Lisa), *bleak* (Temple church), *somber* (phalanx of Michelangelo's crude Prigioni), *unfortunate piece of 'art'* (stone basin), *oftmalignd* (statue of Hercules and Diomedes), *hideous* (the statue of the obese, naked dwarf). Ден Браун концентрує свою увагу на мистецтві як кінцевому продукті, а не на самому творчому процесі.

Гносеологічний домен **НАУКА** конститується гіперконцептами *SCIENTIFIC COGNITION / НАУКОБЕ ПІЗНАННЯ, ACHIEVEMENT / ДОСЯГНЕННЯ, AGENT / ДІЯЧ* і їх низхідними.

У ККС Дена Брауна не просто співіснують традиційні уявлення про природничі й гуманітарні науки, двох типів науковців (*scientist* і *scholar*), досягнення науково-технічного прогресу, а ще й про такі маловідомі і невизнані галузі, як *noetic science, new physics* і *entanglement physics*. КатаК *NEW PHYSICS* виникає в результаті сполучення катаК *PHYSICS* і катаК *GOD* та втілює знання про науковий доказ існування Бога. Ця ж концепція відбита і в метафоричному осмисленні фізики як полотнища, на якому Бог намалював свій шедевр, пор.: *The laws of physics is the canvas God laid down on which to paint his masterpiece* (1, 81). Концепти *ENTANGLEMENT PHYSICS, NOETIC SCIENCE, PHILOSOPHY* а також *COMPUTER SCIENCE* (осмислення метасистемного аналізу) поєднуються у кластер, що актуалізує знання про «універсальну свідомість»: *The idea of universal consciousness <...> is the underlying discovery of Noetic Science* (4, 504); *Plato's writings on "the mind of the world" and "gathering God"...* *Jung's "collective unconscious"* (4, 504); *<...> my software <...> offered a kind of cosmic consciousness barometer* (4, 74). Специфічним є й поняттєвий шар катаК *BIOLOGY* та *TECHNOLOGY*, у межах яких виникає концепція примусової еволюції, пор.: *<...> with Zobrist's breakthroughs in germ-line genetic engineering, we're learning how to create inheritable immunizations <...> It's more of an assisted evolution <...>* (2, 293).

Концепти **НАУКИ** в ідіостилі Дена Брауна отримують неоднозначну оцінку і образне осмислення. *NATURAL SCIENCE* і *FORMAL SCIENCE* асоціюються з двома протилежними сутностями – Богом і сатаною (*Behold science – the new God of endless miracles, omnipotent and benevolent* (1, 576); *Satan is shrewd. As time passed, he cast off his diabolical countenance for a new face... the face of pure reason'* (1, 575)); *SCIENTIFIC ACHIEVEMENT* із дивом (*She had just read an article about a new miracle of science <...>* (1, 594), вірусом (*It {scientific growth} feeds on itself like a virus* (1, 420)), раком (хворобою) (*And so your {science's} evil grows. <...> It spreads like a cancer* (1, 575)).

У межах ціннісного шару представлено дві точки зору на науку. Її перевага в тому, що вона розв'язує проблеми майбутнього, шукає та дає відповіді, відкриває істини, лікує від хвороб, рятує, але водночас створює зброю, шкодить навколишньому середовищу та здоров'ю людини, пор.: *Man's future is in the hands of places like CERN, scientists like you and your father, working to solve tomorrow's problems* (1, 119) (катаК *SCIENTIST*); *Science has come to save us from our sickness, hunger, and pain!* (1, 575) (катаК *MEDICINE*); *Throughout all of human history, every groundbreaking technology ever discovered by science has been weaponized – from simple fire to nuclear power <...>* (2, 440) (катаК *TECHNOLOGY*); *Progress was Mother Earth's ultimate malignancy* (1, 120) (катаК *TECHNOLOGY* і *MACHINERY*).

Негативна оцінка науки виникає переважно на перетині концептів домену НАУКА з концептами домену РЕЛІГІЙНЕ-МІСТИЧНЕ.

Аналіз концептосистеми Дена Брауна продемонстрував тісний зв'язок між усіма її доменами. У найактивніші зв'язки вступають концепти доменів РЕЛІГІЙНО-МІСТИЧНЕ і МИСТЕЦТВО (*TEMPLE – STRUCTURE; CHRISTIANITY, PAGANISM – PICTURE, SCULPTURE, STRUCTURE; ISLAM – CALLIGRAPHY, STRUCTURE*) та НАУКА і РЕЛІГІЙНО-МІСТИЧНЕ (*PHYSICS, ASTRONOMY – CHRISTIANITY, GOD; HISTORY, SYMBOLOGY – ISLAM, CHRISTIANITY, PAGANISM; PHILOSOPHY – SCRIPTURE*). Взаємозв'язок між доменами забезпечує цілісність ідіостилу Дена Брауна.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Концептуальна картина світу Дена Брауна, з одного боку, є відбитком позамовної дійсності, що його оточує, а з іншого – дійсності, яку він конструює. Вершинне положення в концептосистемі письменника займають концептуальні домени ТАЄМНЕ, РЕЛІГІЙНО-МІСТИЧНЕ, НАУКА, МИСТЕЦТВО і СТРАШНЕ. Застосування «пошарового аналізу» концептів

найнижчого рівня узагальнення в системі кожного домену дало змогу продемонструвати співвідношення загального та індивідуального в ККС Дена Брауна, що визначає їх ідіостильову специфіку. У поняттєвому шарі багатьох концептів нерідко в письменника спостерігається трансформація усталених уявлень про певні сутності. Особливе місце в асоціативному шарі посідають кореляції секретного знання з лоном, факелом; релігії з колажем; християнства з фуршетом; Бога з архітектором; архітектурної споруди з тортом, шрамом, монстром, кораблем, горою; фізики з полотнищем, на якому Бог намалював свій шедевр; наукових досягнень з дивами; природничих наук із вірусом, раком. Зміна аксіологічного полюсу спостерігається у змісті концептів *PAGANISM, SIN, ASSISTANT, RITUAL*. Амбівалентну оцінку отримують концепти *SECRET KNOWLEDGE, ANXIETY, HORROR, NATURAL SCIENCE, SCIENTIFIC ACHIEVEMENT, ARTWORK OF SCULPTURE*.

Перспективним видається порівняти мовну репрезентацію ключових концептів Дена Брауна з їх репрезентацією в інших авторів (сучасників письменника або представників того самого напрямку).

ЛІТЕРАТУРА

1. Валгина Н. С. Теория текста / Н. С. Валгина. – М. : Логос, 2003. – 280 с.
2. Дойчик О. Я. Ідіостиль Джуліана Барнса у лінгвоконцептуальному вимірі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / О. Я. Дойчик. – Харків, 2012. – 20 с.
3. Караулов Ю. Н. Лингвистическое конструирование и тезаурус литературного языка / Ю. Н. Караулов. – М. : Наука, 1981. – 208 с.
4. Лабыцкая А. В. Вербализация концепта «MYSTERY» в современном историческом триллере Д. Брауна «Инферно» / А. В. Лабыцкая // Время науки. The Time of Science. – 2016. – № 3. – С. 35–40.
5. Лаврова С. Ю. Художественно-лингвистическая парадигма идиостиля М. Цветаевой : автореф. дисс. ... доктора филол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / С. Ю. Лаврова. – Москва, 2000. – 46 с.
6. Мазепова О. В. Лінгвістичні особливості ідіостилу Сохраба Сепехрі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.13 «Мови народів Азії, Африки, аборигенів Америки та Австралії» / О. В. Мазепова. – Київ, 2007. – 20 с.
7. Мулік М. Ю. Способи перекладу реалій у романі Д. Брауна «Код да Вінчі» / М. Ю. Мулік // Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. – 2009. – № 2. – С. 144–148.
8. Набитович І. Й. Категорія SACRUM у художній прозі ХХ – ХХІ століть : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.01.06 «Теорія літератури» / І. Й. Набитович. – Дрогобич, 2009. – 18 с.
9. Никонова В. Г. Концептуальное пространство трагического в пьесах Шекспира : поэтико-когнитивный анализ : автореф. дис. ... доктора филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / В. Г. Никонова. – Киев, 2008. – 37 с.
10. Приходько А. Н. Концепты и концептосистемы / А. Н. Приходько. – Днепропетровск : Белая Е. А., 2013. – 307 с.
11. Тарасова И. А. Поэтический идиостиль в когнитивном аспекте : [монография] / И. А. Тарасова. – М. : ФЛИНТА, 2012. – 196 с.
12. Трубаева Е. И. Концептуальные структуры в художественном тексте : объективация, интериоризация, трансформация (на материале романа Д. Брауна «Код да Винчи») : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / Е. И. Трубаева. – Белгород, 2011. – 22 с.
13. Черніченко А. О. Маніфестація символу Mary Magdalene у структурі художнього концепту Religion в англійській мові (на матеріалі твору Дена Брауна "The da Vinci Code") / А. О. Черніченко // Мовні і концептуальні картини світу. – 2015. – Вип. 2. – С. 363–371.
14. Erickson G. W. Letting the genre out of the bottle : Dan Brown's Inferno as modern parody / G. W. Erickson // Secrets of Inferno: In the footsteps of Dante and Dan Brown. – Stamford : Story Plant, 2013. – P. 67–77.
15. Graham A. T. The Dan Brown Enigma / A. T. Graham. – London : John Blake Publishing, 2011. – 304 p.
16. Zhu Zh., Zhang A. The Dan Brown Craze: An Analysis of His Formula for Thriller Fiction / Zhenwu Zhu, Aiping Zhang. – Cambridge : Scholars Publishing, 2016. – 400 p.
17. Коммуникативная стилистика текста : [словарь-тезаурус] / ред. Н. С. Болотнова. – М. : Флинта : Наука, 2009. – 384 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Brown D. Angels & Demons / Dan Brown. – London : Transworld Publishers, 2016. – 636 p.
2. Brown D. Inferno / Dan Brown. – London : Transworld Publishers, 2013. – 480 p.
3. Brown D. The Da Vinci Code / Dan Brown. – London : Corgi, 2004. – 608 p.
4. Brown D. The Lost Symbol / Dan Brown. – London : Transworld Publishers, 2009. – 604 p.